

Інформаційне повідомлення з нагоди Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом

Епідемія ВІЛ/СНІД в Україні: тримаємо удар!

Традиційно у Всесвітній день боротьби зі СНІДом, **Альянс громадського здоров'я**¹ як співвиконавець Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та реципієнт Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією інформує про тенденції поширення епідемії та результати своєї роботи у протистоянні з нею.

2015 рік виявився складним, як для держави так і неурядових організацій, які надають гуманітарну та соціальну допомогу. Президент України, виступаючи Саміті ООН з прийняття Цілей сталого розвитку, відмітив, що країні вдалося зменшити показники захворюваності на ВІЛ/СНІД та домогтися прогресу в боротьбі з туберкульозом. Ці результати багато в чому досягнуті завдяки скоординованій роботі неурядових організацій, громадянського суспільства, соціальних працівників та волонтерів. Альянс пишається тим, що в цьому є і значна наша заслуга.

Разом з тим ми не маємо часу зупинитись на досягнутому. Україна продовжує потерпати від епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу і поточний рік не став винятком. Сьогодні на диспансерному обліку в Україні знаходиться **127 400 ВІЛ-позитивних людей**, хоча за оціночними даними їхня кількість перевищує **217,5 тисяч (майже 0,5% населення)**. В умовах складної економічної ситуації, бойових дій на Сході, гуманітарної кризи та масової внутрішньої міграції ризику поширення інфекційних хвороб зростають у десятки разів. Особливо критичною залишається ситуація на **Донбасі, який перетворюється на своєрідну «чорну діру» неконтрольованого поширення небезпечних епідемій!**

Хоча війна ще не позначилася на офіційній статистиці поширення ВІЛ, ми вже спостерігаємо значне погіршення ситуації серед найуразливіших груп. Так, за даними недавнього біоповедінкового дослідження Альянсу, поширеність ВІЛ-інфекції серед людей, що вживають ін'єкційні наркотики, у Донецьку зросла на **30%** (з 26,5 до 34,7%), а в Луганську у **понад два рази** (з 3,2 до 7,3%).

Незважаючи на всі складнощі, завдяки підтримці Альянсу та самовідданій роботі соціальних працівників на тимчасово неконтрольованих територіях продовжують працювати проекти профілактики. У складних умовах Альянс спільно з міжнародними та місцевими партнерами цього року вже здійснив 6 поставок вантажів на неконтрольовану територію Донбасу, зокрема було поставлено більше **8,2 млн.** одиниць товарів медичного призначення, у т.ч. **50 тис.** тестів на ВІЛ, гепатитів, ІПСШ, **23 тис.** упаковок препаратів для лікування туберкульозу тощо.

На фоні суттєвого зростання інтенсивності секс-роботи у зоні проведення АТО по обидві лінії протистояння, окремої уваги заслуговує ситуація з незахищеним сексом. Згідно з висновками нещодавнього дослідження компанії «TNS», проведеного з ініціативи Альянсу, **61%** з понад **3,5 тис.** опитаних бійців не користувалися презервативом під час останнього статевого акту, а **18%** мали секс з непостійним партнером. Така ситуація обумовлена відсутністю презервативів у військових частинах та індивідуальних аптечках, а також незадовільним рівнем інформаційної роботи серед особового складу. Нещодавно Альянс започаткував співпрацю з Міністерством оборони України для налагодження ефективної профілактичної роботи серед військовослужбовців.

¹ **Альянс Громадського Здоров'я** протягом останніх 15 років був відомий під назвою **Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні**

Більш ніж десять років впровадження програм профілактики демонструють реальний **вплив на епідемію в Україні, особливо серед людей, що вживають наркотики ін'єкційним шляхом** (ЛВІН). За даними офіційної статистики щороку фіксується зменшення кількості нових випадків ВІЛ-інфекції. Так, за 6 місяців 2015 року зафіксовано **1,9 тис. випадків** ВІЛ-інфекції серед ЛВІН, що майже **вдвічі менше**, ніж за такий же період 2008 року (3,5 тис. випадків). Дана тенденція в популяції ЛВІН починає впливати і на зниження рівня ВІЛ-інфекції серед загального населення: рівень поширення ВІЛ знизився **на 15%**, з **877** випадків на 100 тис. тестів у 2008 році до **739** випадків на 100 тис. тестів у 2014 році.

Основна сфера діяльності Альянсу – **забезпечення профілактики та лікування ВІЛ серед найбільш уразливих груп населення** – залишається найефективнішою стратегією відповіді епідемії в Україні.

Зокрема, у 2015 році мінімальний пакет профілактичних послуг (у т.ч. в окупованому Криму та на неконтрольованих територіях Донбасу), надано **192 тисячам** споживачів ін'єкційних наркотиків, **32 тис.** секс-працівників та **29 тис.** чоловіків, які мають секс з чоловіками. Це на **8% або 17,6 тис.** більше, ніж у 2014 році. Роздано понад **14 млн.** одноразових шприців та голок, а також **10,2 млн.** презервативів. У 2015 році Альянс через 84 партнерські громадські організації на місцях профінансував програми профілактики на загальну суму **125 млн. грн.**, закуплено медпрепаратів та виробів медичного призначення на понад 380 млн. грн.

Експрес-тестування на ВІЛ, у т.ч. на базі мобільних амбулаторій Альянсу, які функціонують в усіх областях, ще раз довело свій ефект: кожне наступне тестування знижує ризик інфікування **на 36-52%**. У 2015 році кількість представників уразливих груп, що пройшли експрес-тестування в проектах Альянсу, вдалося **збільшити у 2,2 рази** (168,6 тис.), що дозволило виявити майже на **40% більше** позитивних результатів, завдяки чому 1,4 тис. ВІЛ-позитивних людей стали на медичний облік, а 634 розпочали лікування.

Скринінгове тестування на туберкульоз цього року пройшло майже **у 4 рази більше** представників уразливих груп, ніж у 2014 році. В результаті скринінгу виявлено **10%** позитивних результатів (у **2,4 рази** більше, ніж 2014 році). 405 особам встановили діагноз (ТБ), з яких 350 розпочали лікування.

За підтримки Альянсу сьогодні в Україні майже **8,4 тисяч** наркозалежних отримують ЗПТ метадоном або бупренорфіном.

Результатом адвокаційної роботи Альянсу з розширення доступу до діагностики та лікування гепатиту С для вразливих груп населення стало започаткування першої в Україні безкоштовної програми лікування людей з подвійним діагнозом (ВІЛ/гепатит С) з використанням нового препарату прямої дії Софосбувір. Понад 200 пацієнтів зараз отримують (або вже завершили) лікування, ще 1250 хворих будуть забезпечені лікуванням наступного року.

Війна на Сході, фінансово-економічна криза та корупція у сфері державних закупівель цього року чи не вперше за всю історію незалежної України поставили під **загрозу безперервність лікування ВІЛ для десятків тисяч ВІЛ-позитивних людей**. На цьому фоні програми профілактики, які й у стабільні часи не фінансувалися з державного бюджету, можуть розраховувати лише на підтримку Глобального фонду, який ще на початку року поставив перед Урядом України чітку вимогу: розробити та впровадити дієвий план поступового переходу програм профілактики на державне фінансування.

А поки що Альянс разом з надійними партнерами на місцях продовжує тримати удар у жорсткому протистоянні з епідемією!